

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 15.01.2026
Sayı : 1615

10/3639

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde meydana gelen iş kazalarının yaygınlığı ve ağırlığı, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yapısal sorunların bütüncül biçimde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu kazaların haricinde son yıllarda çocukların çalışma yaşamına dâhil edilmesi sonucunda çocuk işçilerin iş kazalarında yaralanması ya da yaşamını yitirmesi gibi somut vakalar da giderek artmaktadır. Çocuk işçilerin iş kazalarındaki oranının ve nedenlerinin ayrıca tespit edilmesi ve tüm alanlarda her yaştan işçiyi etkileyen iş kazalarının nedenlerinin birlikte raporlaştırılması, mevcut politikaların etkililiğinin araştırılarak gerekli yeni önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim. 13/01/2026

Ahmet Bora YARCAN
Edirne Mu.

Sergiyen Panayirli
Diy Mu.

Cemal ENGİNYURT
İstanbul Milletvekili

M. Salih Uzun
İzmir Mu.

Şafak ALPACI
Denizli Mu.

Noel CİLER
Kocaeli Mu.

Ali KARADA
WSAK Mu.

Semra DİNÇER
Ankara Mu.

Ayhan BAKKAL
Bartın Mu.

Mustafa ERDEM
Antalya Mu.

Deniz DEMİR

DENİZ DEMİR
ANKARA MİLLETVEKİLİ

Hamit ÖZÜRK
Bursa Milletvekili

Ali Rıza ÇOBAN
Antalya Mu.

GEREKÇE

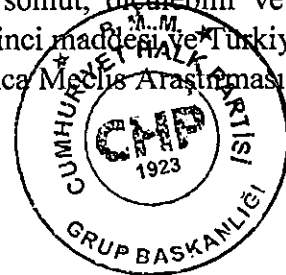
İş kazaları ve meslekle bağlantılı yaralanma/ölümler; modern çalışma hayatının kaçınılmaz bedeli olarak görülemeyecek, önlenabilir nitelikte olaylardır. İş kazalarının yüksek seyrettiği ülkelerde ortaklaşılan nedenler; risk değerlendirmelerinin şeklen yapılması, işin niteliğine uygun eğitim ve denetim eksikliği, kişisel koruyucu donanımın gerçek anlamda kullanılmaması, iş organizasyonlarında aşırı iş yükü ve aşırı çalışma süreleri, kayıt dışı ve güvencesiz istihdam ile alt işveren zincirlerinde sorumluluk alanının bulanıklaşmasıdır. Ülkemizde de benzer yapısal sorunların, farklı sektörlerde farklı biçimlerde tezahür ettiği; madencilik, inşaat, taşımacılık, tarım ve sanayinin belirli kollarında riskin yoğunlaştığına ilişkin bulgular uzun süredir kamuoyunun gündemindedir. Nitekim resmî istatistiklerde inşaat gibi yüksek riskli sektörlerde kaza sayısının ve ölümlü vakaların ağırlığını koruduğu görülmektedir.

Resmî kayıtlar çoğunlukla sigortalı bildirimlerine dayanmakta; kayıt dışı çalışmanın yaygın olduğu alanlarda kazaların eksik bildirimi, hafif/orta yaralanmaların görünmez kalması ve özellikle tarımda mevsimlik çalışmanın izlenebilir olmaması gibi nedenlerle gerçek tablo olduğundan düşük görünebilmektedir. Bu nedenle, iş kazalarını yalnızca sayısal bir envanter olarak değil; iş kazalarını bu konuda başarılı olmuş ülkelerle karşılaştırmalı olarak ele alan bir Meclis araştırması, kamu yönetiminin hesap verebilirliği bakımından da zorunludur.

Çocuk işçiliğinde ise iş kazaları tartışmasının en kırılgan ve acil boyutunu oluşturmaktadır. TÜİK verileri, 15-17 yaş grubunda işgücüne katılımın 2024 itibarıyla %24,9 düzeyine ulaştığını göstermekte; çocukların eğitimden kopma riski, ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılma ihtimali ve iş kazalarına maruz kalma olasılığı artmaktadır. Çocuk işçiliğinin; tarımda mevsimlik çalışma, küçük atölye üretimi, hizmetler sektörü ve “çıraklık/mesleki eğitim” adı altında yürütülen uygulamalarla farklı kanallardan süreklilik kazandığı; kimi durumlarda denetimin daha güç olduğu alanlara kaydığına ilişkin değerlendirmeler kamuoyuna yansımaktadır. Çocukların iş kazalarında yaralanması veya yaşamını yitirmesi, yalnızca bir iş kazası değil; aynı zamanda çocuğun üstün yararı ilkesinin, eğitim hakkının ve yaşam hakkının ihlali anlamına gelmektedir. Bu nedenle çocuk işçiliğinin iş kazalarıyla kesişen boyutları; yaş, sektör, işkolu, çalışma biçimi, çalışma süresi, işyeri ölçeği, okul devamsızlığı ve aile yoksulluğu göstergeleriyle birlikte, veri temelli şekilde incelenmelidir.

Ayrıca, iş kazalarının önlenmesine ilişkin mevzuatın uygulanma kapasitesi; teftiş/denetim sayıları, yaptırımların caydırıcılığı, işveren yükümlülüklerinin fiilî denetlenmesi, mesleki eğitim ve belgelendirme süreçlerinin niteliği, alt işveren ilişkilerinde sorumluluk paylaşımı yeniden değerlendirilmelidir. İş kazalarının kök nedenlerine inen ve çocukların korunmasını merkezine alan kapsamlı bir Meclis Araştırması hem önleyici kamu politikalarının tasarlanmasını sağlayacaktır.

Bu çerçevede iş kazalarının sebeplerini, rapor ve istatistiklerin bütünlüğünü, çocuk işçiliğinin görünümü ile çocukların iş kazalarındaki yaralanma ve ölüm vakalarının gerçek boyutunu ortaya koyması; mevzuat ve uygulamaya yönelik somut, ölçülebilir ve takvime bağlanabilir öneriler geliştirmesi amacıyla bir Anayasa'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

1615 Sayılı meclis Araz

[illegible]